

Posudek vedoucího diplomové práce

Autor práce: Bc. Jan Potoček

Název práce: *Robert Burton: Melancholie v raně novověké evropské společnosti*

FHS UK 2018

Magisterská práce Jana Potočka patří v mnoha ohledech k exemplárním výstupům filosoficko-antropologické specializace v rámci studijního oboru Obecná antropologie. Jedná se o práci, která stojí na pomezí či v průsečíku žánrů, která zprostředkovává filosofické čtení díla, jež formovalo a zprostředkovatelsky stále ještě formuje podstatnou oblast *conditio humana*.

Tématem práce je slavná Burtonova *Anatomie melancholie*, dílo rozsáhlé, neustále přepisované, rozšiřované, až konečně zachované v podobě palimpsestu sestaveného z perspektiv zkoumajících téma melancholie. Práce kolegy Potočka si neklade za cíl pouze filosoficko-filologicky či filosoficko-historicky rámcovat a projasňovat Burtonův text, nýbrž na základě rozsáhlého studia kontextu a intelektuálních dějin okolností vzniku *Anatomie melancholie* interpretovat její filosofické sdělení. Úvodní představení proto kulminuje v silné tezi, že „...Burtonova kniha není pouze anatomii a léčbou melancholie, ale především rozbořením lidství a snahou o jeho nápravu.“ [9] Právě tento úhel pohledu práci stmeluje a dává jí jasnou výzkumnou strategii. Melancholie totiž nebude chápána jako jaksi případkový, neřkuli pouze medicínsko-patologický fenomén, ale stane se jaksi explikací lidské povahy, hříšného stavu lidství, upadlé přirozenosti člověka.

Práce naplňuje svůj záměr komplexní interpretace motivu melancholie v Burtonově opus magnum velice strategicky. V první kapitole provádí velmi solidní výklad dějinného chápání melancholie založeným na důkladném přehledu dosavadního bádání. Téma dějinného vývoje pojmu melancholie je nepřiměřeně náročné, než aby v práci, jež se soustředí na Burtona a 17.století, mohlo být provedeno z primárních zdrojů. Je zde velice důležité, že si práce všímá vnitřní rozmanitosti a postupně "speciálně" významů spojovaných s melancholií. V sekci věnované vášním duše je práce daleko méně referující, je naopak velice zdařilým synoptickým výkladem problému *perturbationes animi*. Další kapitoly již bezprostředně přistupují k Burtonovu životu a dílu. Výklad vrcholí kapitolou o melancholickém světě, či světě univerzálně stíženém melancholií, ovšem tím jádrovým sdělením je, že „...Burtonův *melancholický svět* [je třeba] chápat jako důsledek a odraz této stránky lidství [univerzální zkaženosti, J.M.] – melancholický není v první řadě svět, ale člověk, který tento svět následně utváří a zároveň se do něj projektuje.“ [89]

Touto tezí práce vstupuje do diskuse s raně novověkými představami [Hobbes, Komenský, Campanella, aj.] o přirozenosti člověka, možnostech nápravy zkaženosti či upadlosti lidství, či utopického ideálu společnosti, jež sice lidskou přirozenost nezmění, ale člověka vyléčí výchovným programem a kulturními institucemi.

Práce je jasně strukturovaná, vymezuje svůj přístup a reflektuje na zdroje, s nimiž pracuje. Autor si je velmi dobře vědom své role, svých interpretačních možností, jež nikdy nepřekračuje ve prospěch prázdné spekulace, nýbrž své závěry formuluje na základě rozsáhlé textové báze. Zdroje jsou vzhledem k magisterské práci více než dostačující, prokázaná obtížnost a časová náročnost jasně překračují standardy daného typu kvalifikační práce.

Z pozice vedoucího, který navíc kvůli pracovní cestě bohužel nemůže být přítomen obhajoby, musím konstatovat, že kolega Potoček byl nesmírně svědomitý, pracovitý a talentovaný diplomant, k jehož práci nemohu mít naprosto žádné připomínky.

Práci po věcné stránce nemám co vytýkat.

Formální stránka je solidní, jistě ne dokonalá, ale ani nikterak slabá. Nejsem příliš šťastný z odkazů k Aristotelovi v angličtině, nesjednocení zkrácených odkazů (ibid., jindy název titulu, atp.), či z formy biblických odkazů. Stylistika práce je trochu nevyzrálá. Tyto drobnosti jsou však z mé strany skutečně tím největším prohřeškem práce. V budoucnosti, čímž myslím doktorské studium, by na řadu přistoupila potřeba lepší jazykové průpravy.

Práci doporučuji k obhajobě s návrhem hodnocení *výborně*.

V Northfieldu, Minnesota, USA,

17. června 2018,

Jakub Marek, Ph.D.